

Musiikkiluokkien (3-9) opetussuunnitelma Ylästön koulussa

Ylästön koulun musiikkiluokkien musiikin opetussuunnitelman pohjana ovat Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja Vantaan kaupungin musiikin opetussuunnitelma, jonka sisältöjä on laajennettu syventämään oppilaan kokonaisvaltaista musiikillista osaamista.

Musiikinopetuksen ytimenä on musiikkiluokillakin toiminnallisuus ja monipuolinen musisointi.

Musiikkiluokkien musiikinopetuksen tavoitteet ovat samat kuin yleisopetuksessa. Niiden lisäksi tavoitteena on, että oppilas

- Kehittää omaa muusikkouttaan musiikin eri alueilla: laulamissa, eri soitinten soittamisessa, liikkumisessa ja kuuntelemisessa. (T2, T5, T7, T9)
- Harjaannuttaa yhteismusisointitaitojaan. (T1, T2, T7)
- Ymmärtää musiikin merkintätapojen peruseriaatteita ja musiikkikäsitteitä. (T3, T6)
- Kehittää esiintymistaitojaan ja ottaa vastuuta esiintymistilanteista. (T1, T2, T3, T9)
- Edistää luokan yhteishenkeä ja hyvinvointia yhdessä musisoiden. (T1)

Numeroinnilla viitataan siihen, mihin Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa nimettyihin tavoitealueisiin kyseinen tavoite liittyy.

Opetussuunnitelma on laadittu siten, että luokat 3. ja 4. sekä 5. ja 6. muodostavat parin, jossa edellisen vuoden sisältöjä syvennetään seuraavana vuonna. Aikaisemmin opittuja sisältöjä kuljetetaan mukana, jotta opettajan on helppo nähdä mitä oppilaalta kunakin vuonna edellytetään. Uudet sisällöt on lihavoitu.

Musiikkiluokat järjestävät vuosittain yhden konsertin. Musiikkiluokkalaisille pyritään järjestämään kuoro-, orkesteri- ja bänditoimintaa koulun kerhoissa. Vantaan musiikkiopisto järjestää koulullamme soitonopetusta, johon musiikkiluokkalaisten toivotaan osallistuvan.

Arviointi

Arviointi noudattaa opetushallituksen antamia musiikin arviointiohjeita. Musiikkiluokalla oppilaan arvioinnin lähtökohtana painottuvat musiikinopetuksen tiedolliset ja taidolliset tavoitteet, sekä oppilaan monipuolinen musiikillinen osallistuminen ja toiminta **koulussa**. Musiikkiluokan oppilaan arviointi sisältää keskeisiä oppilaan musiikillista kokonaiskehitystä mittaavia alueita, kuten:

- laulu- ja soittotaidon kehittyminen yksin ja ryhmässä,
- rytmi- ja melodiatajun kehittyminen,
- muoto- ja tyyliatajun kehittyminen,
- musiikillisen muistin kehittyminen,
- oppilaan luovuuden kehittyminen erilaisissa musiikkitoiminnoissa.

Arvosanaa annettaessa voidaan painottaa oppilaan parasta osaamisaluetta, joten arvosana koostuu eri alueiden arvioinnista, mutta ei välttämättä niiden keskiarvosta.

Musiikkiluokan oppilaan arvosana musiikissa ei ole verrannollinen tavallisella luokalla opiskelevan oppilaan musiikin arvosanan kanssa.

VUOSILUOKKA 3

TAVOITTEET

Oppilas osallistuu yhteismusisointiin. (T1)

Oppilas oppii luontevaa äänenkäyttöä ja tutustuu erilaisiin soittimiin. (T2)

Oppilas ilmaisee itseään musiikkiliikunnan ja -leikkien avulla. (T3)

Oppilas saa elämyksellisiä kuuntelukokemuksia (T4)

Laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.(L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään musiikin keinoin ja esiintymään erilaisissa tilanteissa mahdollisuuksien mukaan. (L2)

Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustetaan työskentelyyn ja sen tulosten arvostamiseen. Oppilas ymmärtää tehtävänsä osana kokonaisuutta.(L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilas ymmärtää omien valintojensa ja tekojensa merkityksen itselleen ja ympäristölle.(L7)

Tehdään yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- **kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym. suomalaista laulustoa** sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja, myös ilman säestystä
- Luodaan perustaa luontevaan äänenkäyttöön: **tehdään helppoja äänenkäytön harjoituksia laulaen, puhuen ja loruillen, tutustutaan äänen fysiologiaan ja äänenhuoltoon (hyvä**

lauluasento, hengitys), melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen laulamalla kaanoneita ja helppoja kaksiaäänisiä lauluja.

- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi, **konserthjelmisto**

SOITTAMINEN

- Oppilas saa kokemuksia **melodia- ja sointusoittinten soitosta:**
Laattasoittimet (mallettiharjoitukset, laattasoittimien perustekniikat, ostinatosäestykset) Nokkahuilu Kantele (I-V-soinnut) Rytmisoitimet (perustekniikat, rytmisoitinsäestykset, kaikuharjoitukset)
- Tutustutaan alustavasti bändisoittimiin (esim. sähköbasson vapaat kielet, helpotetut rumpukompit)
- kehosoitimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina

MUSIIKKILIIKUNTA

- **Kontaktiharjoitukset lähtökohtana turvalliselle vuorovaikutukselle musisoivassa ryhmässä**
- laulu- ja piirileikit, lorut, **tanssit**
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- **syketajun vahvistaminen**

MUSIIKIN KUUNTELU

- **tunnistaa erilaisia orkesterisoittimia**
- **Aktiivinen musiikin kuuntelu: oppilas ilmaisee kuulemaansa omakohtaisen toiminnan kautta esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti**
- **erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen esim. Liikkeen, tanssin tms. toiminnan kautta**
- Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin (eri aikakausilta, eri kulttuureista)
- Tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. joku Sibeliuksen teos, Tsaikovskin Pähkinänsärkijä, Rautavaaran Cantus Arcticus, Prokofjevin Pekka ja susi

MUSIIKIN TUNTEMUS

- **Musiikin käsitteistöä opiskellaan liikettä, laulua ja soittoa apuna käyttäen.**
- **Opiskeltavat sisällöt:**
 - Nuottiviivasto, nuottiavain
 - Kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, vastaavat tauot
 - Tahdin käsite
 - Nuottinimet C-duurissa
 - Dynamiikka esim. Piano - forte, crescendo - diminuendo
 - Kertausmerkit
 - Kolmijakoinen – tasajakoinen, **tahtiosoitukset 4/4 ja 3/4**

YHTEINEN MUSISOINTI JA ESIINTYMINEN

- Tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja **kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin valmistamalla kappaleita musiikkiluokkien konserttiin** sekä mahdollisuuksien mukaan muihin koulun tilaisuuksiin.
- Harjoitellaan esiintymisetikettiä.
- Opetellaan yleisökäyttäytymistä koulun tilaisuuksissa ja käymällä erilaisissa konserteissa mahdollisuuksien mukaan.

VUOSILUOKKA 4

TAVOITTEET

Syvennetään edellisellä vuosiluokalla opiskeltuja taitoja:

Oppilas osallistuu yhteismusisointiin. (T1)

Oppilas osaa käyttää ääntään luontevasti ja tutustuu erilaisiin soittimiin. (T2)

Oppilas ilmaisee itseään musiikkiliikunnan ja -leikkien avulla. (T3)

Oppilas saa elämyksellisiä kuuntelukokemuksia (T4)

Laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.(L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään musiikin keinoin ja esiintymään erilaisissa tilanteissa mahdollisuuksien mukaan. (L2)

Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustetaan työskentelyyn ja sen tulosten arvostamiseen. Oppilas ymmärtää tehtävänsä osana kokonaisuutta.(L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilas ymmärtää omien valintojensa ja tekojensa merkityksen itselleen ja ympäristölle.(L7)

Tehdään yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- kansanlauluja, **Pohjoismaalaista laulustoa** sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja, myös ilman säestystä, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- Luodaan perustaa luontevaan äänenkäyttöön: tehdään helppoja äänenkäytön harjoituksia laulaen, puhuen ja loruillen, tutustutaan äänen fysiologiaan ja äänenhuoltoon (hyvä lauluasento, hengitys), melodiatoistot, harjoitellaan moniäänistä laulua laulamalla kaanoneita ja kaksiaäänisiä lauluja.
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi, konserttiohjelmisto

SOITTAMINEN

- Oppilas harjoittelee **melodia- ja sointusoittinten soittoa**:
Laattasoittimet (mallettiharjoitukset, laattasoittimien perustekniikat, ostinatosäestykset) Nokkahuilu Kantele (I-IV-V-soinnut) Rytmisoittimet (perustekniikat, rytmisoittinsäestykset, kaikuharjoitukset, kysymys-vastaus, soolo-tutti) Tutustutaan sointusoittoon **ukulelella**
- Tutustutaan bändisoittimiin (sähköbasson vapaat kielet, **peruskomppi rummuilla**)
- kehoisoittimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina

MUSIIKKILIIKUNTA

- Kontaktiharjoitukset lähtökohtana turvalliselle vuorovaikutukselle musisoivassa ryhmässä
- laulu- ja piirileikit, lorut, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU

- tunnistaa erilaisia orkesterisoittimia
- Aktiivinen musiikin kuuntelu: oppilas ilmaisee kuulemaansa omakohtaisen toiminnan kautta esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- **erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen** esim. liikkeen, tanssin tms. toiminnan kautta
- Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin (eri aikakausilta, eri kulttuureista)
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. joku Sibeliuksen teos, Tšaikovskin Pähkinänsärkijä, osia Vivaldin Vuodenajoista, **Griegin Peer Gynt**

MUSIIKIN TUNTEMUS

- Musiikin käsitteistöä opiskellaan liikettä, laulua ja soittoa apuna käyttäen.
- Opiskeltavat sisällöt:
 - Nuottiviivasto, nuottiavain
 - Kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, kuudestoistaosanuotti, tauot

- Tahdin käsite
- Nuottinimet C-duurissa: yksi- ja kaksiviivainen oktaaviala, ylennykset ja alennukset
- Duurin ja mollin kuulonvarainen tunnistaminen
- Dynamiikka esim. Piano - forte, crescendo – diminuendo
- Nopea – hidas, kiihtyen – hidastuen
- kertausmerkit
- Kolmijakoinen – tasajakoinen, tahtiosoitukset 4/4 ja 3/4

YHTEINEN MUSISOINTI JA ESIINTYMINEN

- Tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin valmistamalla kappaleita musiikkiluokkien konserttiin sekä mahdollisuuksien mukaan muihin koulun tilaisuuksiin.
- Harjoitellaan esiintymisetikettiä.
- Opetellaan yleisökäyttäytymistä koulun tilaisuuksissa ja käymällä erilaisissa konserteissa mahdollisuuksien mukaan.

VUOSILUOKKA 5

TAVOITTEET

Oppilas opettelee improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. (T5)

Oppilas ilmaisee musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillista maailmaa sanoin, kuvin tai liikkeen avulla. (T6)

Oppilas opettelee ymmärtämään musiikin käsitteitä ja merkintätapoja musisoinnin yhteydessä. (T7)

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin sekä osaa huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (T8)

Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (T9)

Laaja-alainen osaaminen

(L1) Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan.

(L2) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen. Koulutyössä kannustetaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen.

(L3) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista.

(L4) Monilukutaito: Musiikinopetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellistä musiikin kieltä ja siitä nousevia tulkintoja. Opetellaan ymmärtämään musiikin tilanne- ja aikasidonnaisuutta.

(L5) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Pohditaan yhdessä, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan musiikin opiskelussa, ja miten sitä voi opiskelussa hyödyntää.

(L6) Työelämätaidot ja yrittäjyys: Oppilas oppii tunnistamaan omat vahvuutensa sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen.

(L7) Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan osallistumaan yhteisten projektien suunnitteluun ja valmistamiseen sekä kantamaan oma vastuunsa projektien toteutumisessa.

Tehdään yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, **esim. Eurooppa**, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- Kehitetään edelleen luontevaan äänenkäyttöä: tehdään äänenkäytön harjoituksia laulaen, puhuen ja loruillen, tutustutaan äänen fysiologiaan ja äänenhuoltoon (hyvä lauluasento, hengitys) sekä äänenmurrokseen. Harjoitellaan **moniäänistä laulua** laulamalla kaanoneita ja moniäänisiä lauluja. Tutustutaan **mikrofoniin laulamiseen**.
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi, konserttiohjelmisto

SOITTAMINEN

- Oppilas syventää **melodia- ja sointusoittinten soittotaitoa**:
Laattasoittimet (erityyppiset ostinatosäestykset, **moniäänisyys**) Kantele
(I-IV-V-soinnut, **melodiasoitto**) Rytmisoittimet (perustekniikat, rytmisoittinsäestykset, kaikuharjoitukset, kysymys-vastaus, soolo-tutti, **soittimille ominaisia komppimalleja, esim. clave-rytmi**) Harjoitellaan sointusoittoa ukulella/kitaralla Soitetaan bändisoittimia **Tutustutaan PA-tekniikan perusteisiin**

- kehosoitimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina
- Korvakuulosoitosta nuotinlukuun
- **Oma musiikillinen keksintä ja improvisaatio osana yhteissoittoa**

MUSIIKKILIIKUNTA

- Kontaktiharjoitukset lähtökohtana turvalliselle vuorovaikutukselle musisoivassa ryhmässä
- Laulu- ja piirileikit, lorut, tanssit (**esim. tansseja eri puolilta maailmaa ja eri aikakausilta**)
- Musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- Syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU

- **Kuulonhuolto**
- **Oppilas tunnistaa sinfoniaorkesterin soittimet kuuntelemalla**
- Aktiivinen musiikin kuuntelu: oppilas ilmaisee kuulemaansa omakohtaisen toiminnan kautta esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen esim. liikkeen, tanssin tms. toiminnan kautta
- **Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin (eri aikakausilta, eri kulttuureista)**
 - **esim. Sibelius Tuonelan joutsen, Valse Triste, Benjamin Britten Young person's guide to orchestra, näyttämömusiikki esim. Maija Poppanen, W.A. Mozart Taikahuilu**

MUSIIKIN TUNTEMUS

- Musiikin käsitteistöä opiskellaan liikettä, laulua ja soittoa apuna käyttäen.
- Opiskeltavat sisällöt:
 - Nuottiviivasto, nuottiavain
 - Kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, kuudestoistaosanuotti, tauot, **synkooppi, pisteelliset nuotit**
 - Tahdin käsite
 - Nuottinimet C-duurissa: yksi- ja kaksiviivainen oktaaviala, ylennykset ja alennukset
 - Duurin ja mollin kuulonvarainen tunnistaminen, **duuri- ja molliasteikko**
 - **intervallit**
 - Dynamiikka esim. Piano - forte, crescendo – diminuendo
 - Nopea – hidas, kiihtyen – hidastuen
 - Kolmijakoinen – tasajakoinen, tahtiosoitukset 4/4, 3/4, 2/4
 - kertausmerkit
 - **nuottikuvat, esim. segno, coda, maalit**
 - **sinfoniaorkesterin soittimet**
 - **Erilaiset äänityypit**

YHTEINEN MUSISOINTI JA ESIINTYMINEN

- Tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin valmistamalla kappaleita musiikkiluokkien konserttiin sekä mahdollisuuksien mukaan muihin koulun tilaisuuksiin.
- Harjoitellaan esiintymisetikettiä.
- Opetellaan yleisökäyttäytymistä koulun tilaisuuksissa ja käymällä erilaisissa konserteissa mahdollisuuksien mukaan.

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI

- **musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille, tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan uskonnon, elämäkatsomustiedon, ympäristöopin ja liikunnan kanssa**
- **yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa tutustuminen alueelliseen musiikkielämään**
- **musiikki mediassa**

VUOSILUOKKA 6

TAVOITTEET

Syvennetään edellisen vuoden tavoitteita:

- Oppilas opettelee improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. (T5)
- Oppilasta ilmaisee musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillista maailmaa sanoin, kuvin tai liikkeen avulla. (T6)
- Oppilas ymmärtää musiikin käsitteitä ja merkintätapoja musisoinnin yhteydessä. (T7)
- Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin sekä huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (T8)
- Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (T9)

Laaja-alainen osaaminen

(L1) Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan.

(L2) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen. Koulutyössä kannustetaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen.

(L3) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista.

(L4) Monilukutaito: Musiikinopetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellistä musiikin kieltä ja siitä nousevia tulkintoja. Opetellaan ymmärtämään musiikin tilanne- ja aikasidonnaisuutta.

(L5) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Pohditaan yhdessä, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan musiikin opiskelussa, ja miten sitä voi opiskelussa hyödyntää.

(L6) Työelämätaidot ja yrittäjäyys: Oppilas oppii tunnistamaan omat vahvuutensa sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen.

(L7) Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilaat oppivat median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan osallistumaan yhteisten projektien suunnitteluun ja valmistamiseen sekä kantamaan oma vastuunsa projektien toteutumisessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, **esim. Afrikka, Aasia**, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- Kehitetään edelleen luontevaa äänenkäyttöä: tehdään äänenkäytön harjoituksia laulaen, puhuen ja loruillen, tutustutaan äänen fysiologiaan ja äänenhuoltoon (hyvä lauluasento, hengitys) sekä äänenmurrokseen. Harjoitellaan moniäänistä laulua laulamalla kaanoneita ja moniäänisiä lauluja. Tutustutaan mikrofoniin laulamiseen.
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi, konserttiohjelmisto

SOITTAMINEN

- Oppilas syventää melodia- ja sointusoittinten soittotaitoa:
 - Laattasoittimet (erityyppiset ostinatosäestykset, moniäänisyys) Kantele
 - (I-IV-V-soinnut, melodiasoitto) Rytmisoittimet (perustekniikat, rytmisoitinsäestykset, kaikuharjoitukset, kysymys-vastaus, soolo-tutti, soittimille ja musiikkityyleille ominaisia komppimalleja, esim. clave-rytmi)
 - Harjoitellaan sointusoittoa ukulelella/kitaralla Soitetaan bändisoittimia
 - Tutustutaan PA-tekniikan perusteisiin
- kehosoitimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina
- Korvakuulosoitosta nuotinlukuun
- Oma musiikillinen keksintä ja improvisaatio osana yhteissoittoa

MUSIIKKILIIKUNTA

- Kontaktiharjoitukset lähtökohtana turvalliselle vuorovaikutukselle musisoivassa ryhmässä

- Laulu- ja piirileikit, lorut, tanssit (esim. tansseja eri puolilta maailmaa ja eri aikakausilta)
- Musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- Syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU

- Kuulonhuolto
- Länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- Näyttämömusiikki esim. Oopperan kummitus, Sound of Music
- Aktiivinen musiikin kuuntelu: oppilas ilmaisee kuulemaansa omakohtaisen toiminnan kautta esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- **erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen** esim. liikkeen, tanssin tms. toiminnan kautta
- Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin (eri aikakausilta, eri kulttuureista)
 - esim. Sibelius Tuonelan joutsen, Valse Triste, Benjamin Britten Young person's guide to orchestra, näyttämömusiikki esim. Maija Poppanen, W.A. Mozart Taikahuilu

MUSIIKIN TUNTEMUS

- Syvennetään aiemmin opittua musiikin käsitteistöä:
- Nuottiviivasto, nuottiavain
- Kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, kuudestoistaosanuotti, tauot, synkooppi, pisteelliset nuotit
- Tahdin käsite
- Nuottinimet C-duurissa: yksi- ja kaksiviivainen oktaaviala, ylennykset ja alennukset
- Duurin ja mollin kuulonvarainen tunnistaminen, duuri- ja molliasteikko
- intervallit
- Dynamiikka esim. Piano - forte, crescendo – diminuendo
- Nopea – hidas, kiihtyen – hidastuen
- Kolmijakoinen – tasajakoinen, tahtiosoitukset 4/4, 3/4, 2/4
- nuottikuvat, esim. segno, coda, maalit

YHTEINEN MUSISOINTI JA ESIINTYMINEN

- Tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin valmistamalla kappaleita musiikkiluokkien konserttiin sekä mahdollisuuksien mukaan muihin koulun tilaisuuksiin.
- Harjoitellaan esiintymisetikettiä.
- Opetellaan yleisökäyttäytymistä koulun tilaisuuksissa ja käymällä erilaisissa konserteissa mahdollisuuksien mukaan.

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille, tehdään yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa ilmiöpohjalta
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

VUOSILUOKAT 7-9

Tavoitteet

Musiikkiluokkien musiikinopetuksen tavoitteet ovat lähtökohdiltaan samat kuin yleisopetuksessa, mutta niiden lisäksi tavoitteissa painottuvat seuraavat:

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla erityisesti laulamissa ja omassa soittimessaan
- oppii rakentavan kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan omaa ja muiden musiikkisuoritusta musisointitilanteissa
- oppii ymmärtämään, analysoimaan ja käyttämään musiikin elementtejä, rytmiä, melodiaa, harmoniaa, dynamiikkaa ja sointiväriä musiikin rakentumisessa sekä niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- saa tarvittavat musiikkiopisto-opiskelua tukevat tiedot / taidot länsimaisen musiikin kehityksestä, että hän pystyy suorittamaan ennen yläkoulun päättymistä musiikkitiedon peruskurssin musiikkioppilaitoksessa
- osallistuu esiintymistilaisuuksiin ja ottaa vastuuta niistä
- oppilas oppii ymmärtämään jotakin siitä, miten musiikki vaikuttaa ihmisen tunteisiin, fysiologiaan ja yhteiskuntaan

Keskeiset sisällöt

Luokka-astemusisointi, kuuntelu ja musiikintuntemus.

7.-9. lk

Laulaminen

- terve ja monipuolinen äänenkäyttö
- äänenmurroksen huomioiminen ääniharjoituksissa ja luokan moniäänistä lauluohjelmistoa valittaessa
- laulaminen erilaisissa kokoonpanoissa, kuten lauluyhtyeet, luokkakuoro sekä erilaisiin projekteihin ja konsertteihin muodostettava musiikkiluokan tai musiikkiluokkien yhteinen kuoro

Soittaminen

- oman soittimen hallintaa kehitetään edelleen
- oppilas hallitsee yleisimmät koulusoittimet siten, että hän pystyy osallistumaan niiden avulla yhteismusisointiin
- oppilaita innostetaan muodostamaan erilaisia pieniä soitinyhtyeitä
- luokka tai luokka-asteet muodostavat koulusoittimista ja / tai oppilaiden omista orkesterisoittimista toimivan orkesterin

Musiikillinen keksintä

- oppilaita innostetaan omien ideoiden pohjalta lähtevään musiikilliseen toimintaa, kuten omien sävellysten tai sovitusten toteuttamiseen
- oppilas tutustuu musiikkitekologiaan ja oppii hyödyntämään sitä osana musiikillista keksintää
- 9. luokan päättötyönä toteutetaan oma konsertti, esimerkiksi luokan itse suunnittelema ja toteuttama musiikkinäytelmä tai musikaali

Oma kuuntelu

Oppilas

- osaa arvioida oman suorituksen puhtautta ja sointia yksin ja ryhmässä
- osaa antaa rakentavasti kritiikkiä muiden suoritusta kohtaan
- osaa kuunnella muita yhteismusisointitilanteissa

Tunnistava kuuntelu

Oppilas

- tunnistaa orkesterin soittimet ja niiden sointivärit
- tunnistaa eri aikakausien musiikkia ja säveltäjiä
- tunnistaa joidenkin maiden ja kulttuurien musiikkia
- tunnistaa suomalaista musiikkia säveltäjineen
- tunnistaa pop- ja jazzmusiikin keskeisiä tyylejä
- kehittää kriittistä kuuntelua, josta pystyy ilmaisemaan mielipiteitään sekä keskustellen että kirjallisesti

Musiikin teoria

- yhteismusisointitilanteissa ja harjoituksissa sovelletaan, analysoidaan ja syvennetään aikaisemmin omaksuttua musiikin teorian osaamista sekä teorian että käytännön kautta
- oppilaita kannustetaan omien sovitusten tekoon ja toteuttamiseen joko pienyhtyeissä tai koko luokan toteutuksina

Musiikkitietous

- tutustutaan soitinmusiikkiin kuten sonaatti, sinfonia, konsertto ja niiden muotorakenteisiin
- tutustutaan länsimaisen musiikin kehittymiseen sekä eri aikakausiin
- tutustutaan musiikkiin näyttämöllä eli balettiin, oopperaan, operettiin ja musikaaliin
- tutustutaan Suomen musiikkielämään
- tutustutaan rockin ja jazzin vaiheisiin meillä ja muualla
- eri maiden ja kulttuurien musiikkiin tutustumista

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osallistuu moniääniseen lauluun ja pysyy ryhmän mukana omassa äänessään
- hallitsee jonkin orkesteri-, rytmi- tai sointusoittimen niin, että pystyy osallistumaan sekä yhtyesoittoon että luokkaorkesteriin
- osaa kuunnella keskittyneesti musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
- tunnistaa erilaisia länsimaisen musiikin soittimia
- tunnistaa ja osaa erottaa musiikin eri lajeja ja eri aikakausien tyylipiirteitä ja musiikkia
- tuntee keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää
- tietää ja tuntee joidenkin muiden maiden ja kulttuurien musiikkia
- osaa toteuttaa yksin tai ryhmässä musiikillisen idean, jossa on käytetty musiikin eri elementtejä (melodia, harmonia, rytmi, muoto, sointiväri, dynamiikka)
- osaa käyttää musiikin peruskäsitteitä musisoinnissa ja kuuntelussa
- osaa laaja-alaisesti laulu- ja soitto-ohjelmistoa
- sisäistää musiikin merkityksen esittävänä taiteena
- pystyy esiintymään ryhmässä erilaisille yleisöille

Musiikkiluokkatodistus

Oppilas saa musiikkiluokalta 9. luokan jälkeen päättötodistuksen liitteenä erillisen musiikkiluokkatodistuksen, jonka kaavan on vahvistanut opetuslautakunta. Oppilaan päättötodistukseen merkitään, että oppilas on ollut perusopetuksessa musiikkiluokalla.

Todistuksessa eritellään oppilaan tiedot ja taidot laulussa, soitossa ja musiikkitietoudessa sanallisesti (tydyttävä, hyvä, kiitettävä ja erinomainen). Lisäksi kerrotaan osallistumisesta koulun musiikkitoimintaan, kuten laulu- ja soitinyhtyeisiin, luokkaorkesteriin, luokkakuoroon, koulun kuoroon ja orkesteriin. Erityismainintoina kerrotaan oppilaan mahdollinen osallistuminen solisti- ja säestystehtäviin sekä musiikkitiedon peruskurssin hyväksytty suoritus koulussa.

Lähde: Vantaan musiikkiluokkien ainekohtainen opetussuunnitelma:

<https://docplayer.fi/9124662-Vantaan-musiikkiluokkien-ainekohtainen-opetussuunnitelma.html>